Kredi Kartı Kullanımı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma

The Usage of Credit Cards: An Empirical Analysis on Turkish College Students

Asst. Prof. Dr. Aslı Okay Toprak (Kırklareli University, Turkey)

Asst. Prof. Dr. Canan Özge Eğri (Kırklareli University, Turkey)

Asst. Prof. Dr. Güldenur Çetin (İstanbul Ticaret University, Turkey)

Abstract

In recent years, there has been a dramatic increase in the number of credit card usage among university students. Credit cards can be a convenient payment tool that gives university students a number of advantages and benefits to learn financial responsibility when it can be used in a controlled and responsible manner. On the other hand, using credit cards also have serious financial consequences when mismanagedly used. The excessive credit card debt and overdue payments give burden on university students' shoulders before starting their full-time jobs. Besides that, when the other debts such as education credits are added, inevitable stress and anxiety make negative impacts on their newly started adult life. Also, lack of experience on using credit cards and personal financial information, tend to put some students at a higher financial risk due to a large and perhaps unmanageable debt burden. Therefore, rising number of students who use credit cards increases the concern for these long-term negative results of the credit card. In this context, we aim to evaluate the basic demographic and socio-economic factors that affect the attitudes of Kırklareli University students towards credit card ownership, credit card usage, and to evaluate the students' ability to manage their financial situation.

1 Giriş

1950 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde misafirlerini sık bir restoranda ağırlayan bir işadınının, cüzdanını diğer takım elbisesinde unutmasıyla başlayan kredi kartı fikrinin ortaya çıkış serüveni, Türkiye'ye bu buluşun, ilk kez Koç Grubuna ait Servis Turistik AŞ tarafından 1968 yılında getirilmesiyle ülkemizde devam etmiştir. Bir başka kaynağa göre; 1887 yılında kredi kartı ile ilgili fikirler öne sürülmüştür. Ancak 1894 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde Hotel Credit Letter Company, dünyanın ilk ödeme kartını kullanıma sunmuştur. Yalnız bu kart sadece belirli otellerde geçerli olmuştur. 1914 yılında Western Union Bank, “şimdi al, sonra öde” sloganı ile dünyanın ilk “kredili ödeme kartını” tanıtmıştır (İstinlice, 2017). 1988 yılında kredili kartlarının piyasaya çıkışına kadar, bahsi geçen kartlar daha çok seçkin sınıfın kullandığı bir finansal araç olmuştur (Koç Holding AŞ, 2018). Günümüzde ise, kredi kartları nakit para yerine kullanılan yaygın bir işlem ve mübadele aracı haline gelmişlerdir. Bununla beraber kayıt dışı ekonominin önlenmesinde katkıda bulunmaktadır. Bankalararası Kart Merkezinin 2017 yılı Aralık ayı faaliyet raporuna göre Türkiye’de; 58,6 milyonunu bireysel, 3,8 milyonu ticari olmak üzere toplam 62,4 milyon adet kredi kartı vardır (Bankalararası Kart Merkezi, 2017). Aynı kurumun verilerine göre, toplam kredi kartlı ödemeler 2018 yılında bir önceki yıla kıyasla % 18 artmış ve banka kartı ile yapılan her beş işlemde üçü alışveriş olarak gerçekleşmiştir (Bankalararası Kart Merkezi, 2019). Kredi kartları, tüketiciye alışverişlerinde kolaylık sağlayabileceği gibi, bilinçsiz ve yanlış kullanım sonucu, borçlanmalar ve alınan yüksek riskli finansal kararlar sebebiyle yük de olabilmektedir (Akbulut & Özbolat, 2015).

2 Çalışmanın Amacı

Kredi kartı başvuruları artık banka şubelerine gitmeden mobil uygulamalar vasıtasıyla telefonda, bankaların web siteleri üzerinden internetten, kısa mesaj veya telefon bankacılığı yoluyla kolaylıkla yapılabilen işlemlere dönüşmüştür. Kredi geçmişi ve geliri olmayan bir bireyin düşük limitli de olsa kredi kartı edinmesi kolay olmamaktadır. Ancak, sorumluluk sahibi bir tüketici olarak piyasada kendine yer edinmeye çalışan kredi kartı sahibi üniversiteli bir gencin; tüketim harcamaları, borçları ve gelirleri arasında iyi bir denge kurması, uzun dönemde kredi kartının olumsuz etkilerini yetişkinlik döneminde yüklenmemesi hem mikro hem makro düzeyde önemlidir. Bu sebeple üniversite öğrencilerinin sosyo-ekonomik durumları ve kredi kartı sahipliğine ve harcama alışkanlıklarına dair tutumları hakkında bilgi sahibi olmak adına Kırklareli Üniversiteli öğrencilerine yapılacak analiz önemiyet teşkil etmektedir. Geniş bir literatüre sahip alandaki bilgilerin güncellenmesi için çalışmanın bir katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

3 Yöntem

2018-2019 Eğitim-Öğretim yılında, birinci ve ikinci öğretim programlarında, son güncellenen verilere ve aktif olarak öğrencilik statüsünü koruyan 20.000 öğrenci üzerinde örneklem evreni oluşturulmuştur. % 95 güven

düzeyinin sağlanması için minimum 377 anket formunun cevaplanması gerektiği hesaplanmıştır. Aşağıdaki tabloda Kırklareli Üniversitesi öğrencilerinin dağılımı görülmektedir.

3.1 Veri Toplama Aracı

Tüm Kırklareli nüfusu ya da farklı seviyelerdeki öğrenciler yerine yine aynı ilde yaşayan fakat üniversiteye giden öğrencilerin seçilmiş olması nüfustan rastgele seçilen çeşitli kademelerdeki öğrencilere ya da mukimlere kıyasla davranış şekli açısından daha benzer bir davranış kalıbı sunması açısından önemlidir (Schnell & Kreuter, 2005). Farklı gelir düzeyleri, yaş ve sınıflarda dahi olsalar öğrencilerin benzer davranış göstereceği beklenmiştir. Öğrencilere üç bölümden oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketin ilk bölümü demografik sorulardan oluşmuş, ikinci bölümü ise tüketim alışkanlıklarını anlamaya yönelik soruları içermiştir. Üçüncü bölümde ise, Yılmaz, Çatalbaş ve Çelik'in (2008) ile Akbulut ve Özbolat'ın (2015) çalışmalarından yararlanılarak hazırlanan kredi kartı tutum ölçeği (KTÖ) dikkate alınmıştır (Akbulut & Özbolat, 2015). Ancak, oniki önerme yerine on dört önermeden oluşan ölçeğe, öğrencilerin kredi kartı kullanımına karşı tutumlarını, davranışlarını ve alışkanlıklarını tespit etmek için yer verilmiştir. Tamamen Katılıyorum (1), Katılıyorum (2), ne Katılıyorum ne Katılmıyorum (3), katılmıyorum (4) ve hiç katılmıyorum (5) seçeneklerinden oluşan likert tipi ölçek soruları öğrencilere, gönüllülük esası üzerine yöneltilmiştir.

3.2 Araştırmanın Kriter Değişkenleri ve Araştırma Soruları

Araştırmanın amaçları doğrultusunda öğrencilerin kredi kartı sahipliğine ve kullanımına etki eden değişkenler bağımlı (yaş, cinsiyet, gelir durumu, ikamet durumu, öğrenim gördüğü program, bursluluk) ve bağımsız değişken olarak (kredi kartı sahipliği, kredi kartı kullanımı) iki grupta incelenmiştir. **“Öğrencilerin kredi kartı sahipliği, kullanım ve tutumları ile demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri arasında bir ilişki var mıdır veya farklılık göstermekte midir?”** sorusuna çalışmada cevap aranmıştır (Akbulut & Özbolat, 2015).

3.3 Araştırmada Kullanılan İstatistiki Yöntemler

Anketten elde edilen verilerle ilgili tüm analizler, SPSS 21.0 (Statistical Programming for Social Sciences 21.0) paket programıyla yapılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin demografik ve sosyo ekonomik durumlarına ilişkin frekans ve % dağılımları tablolar şeklinde sunulmuştur. Araştırmanın amaçlarından biri olan öğrencilerin kredi kartı sahipliği ile kredi kartı kullanım durumlarının, cinsiyet, burs alma durumu ve gelir düzeyi gibi demografik ve sosyo-ekonomik özellikler ile ilişkisinin belirlenebilmesi amacıyla, değişkenler arasındaki ilişkiler Chi-kare testiyle analiz edilmiştir (Akbulut & Özbolat, 2015).

4 Bulgular

Analizde kullanılan anketler, çevrimiçi olarak ve sınıf ortamında paylaşılmış, gönüllülük esası ile sorular cevaplanmıştır. Soruyu idrak etme, zihindeki gerekli bilgilere erişme, muhakeme etme ve cevap verme sürecini takip edebilmek ve soruların doğru silsile ile anlaşıldığına kanaat getirebilmek için pilot uygulama yapılmıştır (Jabine vd., 1984, p. 73). Pilot uygulama fiziki ortamda gerçekleştirilmiş, sonuçta bazı ifadeler daha anlaşılır hale getirilmiş, bazı sorular ve şıklar bu bilgiler ışığında tekrar düzenlenmiştir. Demografik soruları yanıtlayıp likert ölçekli soruları yanıtlamayan iki adet anket analizin dışında bırakılmıştır. Likert sorulara Cronbach'ın güvenilirlik testi sonucunda katsayı 0,735 bulunmuş ve değer 0,6 ile 0,8 arasında olduğu için sonuç güvenilir çıkmıştır.

4.1 Katılımcıların Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Soruları yanıtlamayı seçen öğrencilerin önemli görülen, seçili demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri frekans ve yüzde tabloları aşağıda yer almaktadır. Tablo 1'de katılımcıların cinsiyet, Kredi Yurtlar Kurumu'ndan öğrenim kredisi ve diğer kurum, kuruluş ya da sivil toplum örgütlerinden burs alma durumları yer almaktadır.

Cinsiyet			Kredi Yurtlar Kurumundan Öğrenim Kredisi Alma Durumu			Burs Alma Durumu		
	Frekans	Yüzde		Frekans	Yüzde		Frekans	Yüzde
Kadın	187	49	Evet	227	59,4	Evet	78	20,4
Erkek	195	51	Hayır	155	40,6	Hayır	304	79,6
Toplam	382	100.0	Toplam	382	100.0	Toplam	382	100.0

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyet, KYK Kredisi ve Burs Alma Bilgileri

Yukarıda yer alan Tablo 1'de soruları cevaplayan öğrencilerin % 49'unun kadın, % 51'inin erkek olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin % 59,4'ü geri ödemeli KYK öğrenim kredisi alırken, sadece % 20,4'ü karşılıksız burs almaktadır. Aşağıda yer alan Tablo 3'te tekrar görüleceği üzere Kırklareli Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin çoğunun aylık gelirleri 1.000 TL'yi geçmemektedir. Söz konusu dilimde yer alan öğrencilerin kümülatif yüzdesi de 72,3 oranıyla bu durumu desteklemektedir. Katılımcıların en çok yer aldıkları gelir dilimi birinci kategori olan 1-500 TL arası miktarı temsil eden kısımdır. Bu durum kredi kartı sahipliğinin neden düşük olduğunu da açıklamaktadır.

Yarı-Zamanlı ya da Tam-Zamanlı Çalışma Durumu				Aile Yanında İkamet			
	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde		Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	51	13,4	13,4	Evet	79	20,7	20,7
Hayır	331	86,6	100,0	Hayır	303	78,7	100
Toplam	382	100,0		Toplam	382	100	

Tablo 2. Katılımcıların Çalışma ve İkamet Bilgisi

Yukarıda yer alan Tablo 2’de katılımcıların çalışma durumları ve aile yanında ikamet edip etmedikleri bilgileri vardır. Bu tabloya göre öğrencilerin % 13,4’ü yarı-zamanlı ya da tam zamanlı çalışarak ek gelir elde etmektedir. Çalışan sayısının az olması kredi kartı sahipliğini de olumsuz yönde etkilemektedir. Gelir düzeyi düşük öğrencilerin kendi adlarına kredi kartına sahip olmaları zorlaşmaktadır. Zaten öğrenciler gelirlerini en çok, temel ihtiyaçları olan gıda ve barınma harcamalarına ayırmaktadırlar. Uygulama sırasında bu durum ayrıca öğrenciler tarafından dile getirilmiştir. Daha önce bahsedildiği gibi çalışan sayısının az olması, bursluluk oranının düşük olması ve öğrencilerin genellikle KYK kredisi ile desteklenmeleri aylık gelir miktarını düşük tutmaktadır.

Aylık En Çok Harcama Yapılan Alan				Aylık Gelir Miktarı			
	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde		Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Harcama Çeşitleri	Gıda	233	61,0	Miktar	1-500 TL	121	31,7
	Giyim	18	4,7		501-1000 TL	155	40,6
	Barınma	105	27,5		1001-1500	69	18,1
	Eğlence	26	6,8		1501 ve üzeri	37	9,7
	Toplam	382	100,0		Toplam	382	100,0

Tablo 3. Katılımcıların Harcama Alanları ve Gelir Aralıkları

4.2 Katılımcıların Kredi Kartı Sahiplikleri ile İlgili Bulgular

Çalışmada yer alan öğrencilerin sadece % 57,1’inde kredi kartı bulunmaktadır. Kredi kartına sahiplik oranı cinsiyetler arasında neredeyse eşit olarak paylaşılmışken, erkek öğrencilerin yaklaşık % 45’i kadın öğrencilerin ise yaklaşık % 56’sı kredi kartına sahip değildir.

Kredi Kartı Sahipliği				
		Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Durum	Evet	218	57.1	57.1
	Hayır	164	42.9	100.0
	Toplam	382	100.0	

Tablo 4. Katılımcıların Kredi Kartı Sahipliği

Çalışmanın başlangıcında, elektronik işlemlerin yaygınlaştığı günümüz dünyasında, öğrencilerin düşük limitli ya da kendisi dışında birinin adına olan kredi kartlarına, daha yüksek oranlarda sahip olacağı öngörülmüş, bunun dışında bir sonuçla karşılaşılmıştır. Yukarıda bahsedilen durum, Tablo 4’te ve 5’te görülmektedir.

Cinsiyet ve Kredi Kartı Sahipliği				
		Kredi Kartı Sahipliği		Toplam
		Evet	Hayır	
Cinsiyet	Kadın	96	122	218
	Erkek	91	73	164
Toplam		187	195	382

Tablo 5. Katılımcıların Cinsiyetleri ve Kredi Kartı Sahiplik Durumları

Kredi kartına sahip olan öğrencilerin tamamına yakını (yaklaşık % 92’si) kendi adına olan kredi kartını kullanmaktadır. Ek kart ya da başkasına ait olan kartı kullananların oranı % 8 ile oldukça düşüktür. Aşağıda yer alan Tablo 6’da da bu bilgiler görülmektedir.

Sahip Olunan Kredi Kartı Üzerindeki İsim			
Durum	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kendi adına	202	52,9	52,9
Anne ya da babanın ek kartı	12	3,1	56
Anne ya da babanın kendi kartı	2	0,5	56,5
Diğer akrabalarının /arkadaşlarının kartı	2	0,5	57,1
Kredi kartı yok	164	42,9	100,0
Toplam	382	100,0	

Tablo 6. Katılımcıların Sahip Oldukları Kredi Kartının Üzerindeki İsim

4.3 Kredi Kartı Kullanım Davranış ve Alışkanlıklarına Dair Bulgular

Tablo 3'te de bahsedildiği gibi öğrenciler aylık harcamalarını en çok gıda kalemine yapmaktadırlar. Aynı şekilde, kredi kartı ile öncelikli olarak yapılan harcama türü de gıdadır, ardından ikinci sırada giyim ve üçüncü sırada ise barınma harcamaları yer almaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere katılımcılar, temel ihtiyaçlarını kredi kartı vasıtasıyla yapmaktadırlar. Bu davranış şekli iki biçimde açıklanabilir: Bunlardan ilki, kredi kartının kullanımının her alana yayılarak para benzeri gibi kullanabildiği; ikincisi ise, gelirlerini sadece temel ihtiyaçlara ayıran öğrencilerin para benzeri olan kredi kartını da yine bu ihtiyaçlara yönelik kullanabildikleridir.

Kredi Kartı ile Yapılan Öncelikli Harcama Türü			
Harcama Türü	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Gıda	108	28,3	28,3
Giyim	53	13,9	42,1
Barınma	13	3,4	45,5
Eğlence	15	3,9	49,5
Diğer	29	7,6	57,1
Kredi kartım yok	164	42,9	100,0
Toplam	382	100,0	

Tablo 7. Kredi Kartı ile Yapılan Öncelikli Harcama Türü

Katılımcılara yöneltilen ne miktarda kredi kartı ile harcama yaptıkları ve yaptıkları bu harcamalarının ne kadarını geri ödedikleri hem alım güçlerini hem de bu işlem ve mübadele aracını ne kadar bilinçli kullandıklarını göstermektedir. Aşağıda yer alan Tablo 8'de söz konusu miktar ve durum yer almaktadır. Çalışmaya göre, katılımcılardan "kredi kartı sahibi olanların" % 68'i kredi kartı ile aylık en fazla 500 TL harcamaktadırlar. Kredi kartı ile harcama yapan katılımcıların yaklaşık % 38'i kredi kartı harcamalarının hepsini öderken, % 43'ü ise harcadıkları miktarın banka tarafından belirtilen asgari ve zorunlu miktarını ödeyerek harcama yapmaya devam ettiklerini belirtmişlerdir. Geri kalan çok az orandaki katılımcı ise, ödemeleri gereken miktarın ya büyük bir kısmını ödediklerini ya da harcamalarını karşılayamadıklarını belirtmişlerdir.

Kredi Kartı ile Yapılan Aylık Harcama Miktarı				Kredi Kartı ile Yapılan Harcamanın Geri Ödeme Durumu			
Miktar	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde	Miktar	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
1-500 TL	149	39,0	39,0	Hepsini	84	22,0	22,0
501-1.000 TL	49	12,8	51,8	Asgari Miktarını	94	24,6	46,6
1.001-1500 TL	14	3,7	55,5	Büyük Bir Kısmını	27	7,1	53,7
1501-2000 TL	5	1,3	56,8	Öde(ye)miyorum	13	3,4	57,1
2001 TL ve üstü	1	0,3	57,1	Kredi kartı yok	164	42,9	100,0
Kredi kartı yok	164	42,9	100,0				
Toplam	382	100,0		Toplam	382	100,0	

Tablo 8. Kredi Kartı ile Yapılan Aylık Harcama Miktarı ve Bu Harcamanın Geri Ödeme Durumu

4.4 Öğrencilerin Demografik ve Sosyo-Ekonomik Özellikleri İle Kredi Kartı Sahiplikleri Arasındaki İlişkiler

Öğrencilerin demografik ve sosyo-ekonomik özellikleri ile kredi kartı sahiplikleri arasındaki ilişki ki kare (*chi-square*) yöntemiyle analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda cinsiyetin, bursluluk durumunun ve kredi kartı sahipliği ile ilişkili olduğu görülmüştür. Ancak, katılımcıların verdikleri yanıtlara göre öğrencinin ailesinin yanında ikamet etmesi ile Kredi Yurtlar Kurumu'ndan alınan öğrenim kredisinin ve aylık gelir düzeyinin, çalışma tam zamanlı veya yarı zamanlı durumunun kredi kartına sahip olma durumu arasında bir ilişki tespit edilememiştir. Ki kare testi sonucunda aylık gelir düzeyi ile çalışma durumunun ilişkisiz çıkması ilginç bir sonuçtur. Bu durum, ancak elde edilen gelirin kredi kartı sahipliği için yeterli bir zemin oluşturmadığı sonucu ile yorumlanabilir. Aşağıda yer alan Tablo 9'da ki kare analizlerinin sonuçları yer almaktadır.

		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Kredi Kartı Sahipliği ve Cinsiyet	Pearson Chi-Square	4.911 ^a	1	.027
Kredi Kartı Sahipliği ve Bursluluk Durumu	Pearson Chi-Square	1.980 ^a	1	.159
Kredi Kartı Sahipliği ve KYK Kredisi	Pearson Chi-Square	46.678 ^a	1	.000
Kredi Kartı Sahipliği ve Aylık Gelir Düzeyi	Pearson Chi-Square	15.622 ^a	5	.003
Kredi Kartı Sahipliği ve Aile Yanında İkamet	Pearson Chi-Square	.369 ^a	2	.832
Kredi Kartı Sahipliği ve Çalışma Durumu	Pearson Chi-Square	5.757 ^a	1	.016

Tablo 9. Öğrencilerin Demografik ve Sosyo-Ekonomik Özellikleri İle Kredi Kartı Sahiplikleri Arasındaki İlişkiler

4.5 Öğrencilerin Kredi Kartı Kullanımına Karşı Tutumları

Öğrencilerin kredi kartı kullanımına karşı olan tutumlarını ölçmek amacıyla hazırlanan 14 maddelik ölçeğe güvenilirlik analizi uygulanmıştır. anketin içsel tutarlılığının bir ölçüsü olan Cronbach α katsayısı hesaplanmış ve bu değer 0,735 olarak bulunmuştur. Cronbach α katsayı 0,60'dan büyük olduğu için ölçek güvenilir kabul edilmiştir. Aşağıda yer alan Tablo 10'da kredi kartının kişiye verdiği güveni temsil eden önermeler ile katılımcıların bu önermelere verdikleri cevaplar yer almaktadır. Verilen cevapların çoğunluğuna göre katılımcılara için kredi kartı sahipliği kişiye güven vermemektedir. Bu sonucun çıkmasında kredi kartı sahibi olmayan yarının cevapları da etkili olmuştur.

Önermeler/Cevaplar	Kredi kartına sahip olmak insana güven verir.		Kredi kartı kullanmayı seviyorum.		Kredi kartının yanında olması insana güven verir.	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	107	28,0	133	34,8	78	20,4
Katılmıyorum	112	29,3	81	21,2	72	18,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	74	19,4	77	20,2	87	22,8
Katılıyorum	61	16,0	59	15,4	97	25,4
Tamamen Katılıyorum	28	7,3	32	8,4	48	12,6
Toplam	382	100.0	382	100.0	382	100.0

Tablo 10. Kredi Kartı Sahipliğinin Kişiye Verdiği Güven

Tablo 11'de yer alan önermeler ve bu önermelere ne kadar katıldıklarını gösteren cevapların dağılımı kredi kartı işlemlerinin kişiye verdiği güveni yansıtmaktadır.

Önermeler/Cevaplar	Kredi kartı ile internet veya telefon üzerinden alışveriş yapmanın hiçbir sakıncası yoktur.		İnternet veya telefon üzerinden yapılan alışverişlerde kredi kartı kullanmak tehlikelidir.		Kredi kartı ile alışveriş yapmak güvenlidir.	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	44	11,5	60	15,7	33	8,6
Katılmıyorum	82	21,5	91	23,8	55	14,4
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	118	30,9	125	32,7	162	42,4
Katılıyorum	97	25,4	78	20,4	89	23,3
Tamamen Katılıyorum	41	10,7	28	7,3	43	11,3
Toplam	382	100.0	382	100.0	382	100.0

Tablo 11. Kredi Kartı İşlemlerinin Kişiye Verdiği Güven

Buna göre kredi kartı ile internet ortamında ve genel olarak fiziki olan ve olmayan ortamlarda işlem yapmak hakkında çoğunlukla kararsız kalınırken, fikirler olumlu yönde olmaya çok küçük bir oranla daha yatkındır. Benzer bir tutum önermenin olumsuz ifadesini ortaya koyan cümlede de yukarıda Tablo 11'de görülmektedir. Aşağıda yer alan Tablo 12'de ise kredi kartı kullanma bilincini ve sorumluluğunu yansıtan önermeler ve bu önermelere hakkında katılımcıların görüşleri yer almaktadır. Buna göre, kredi kartı sözleşmesini okuyup imzaladığını söyleyene yakın oranda kişi kredi kartı kullanımı sonucunda doğacak yükümlülüklerin bilincinde olduklarını belirtmişlerdir. Ancak anket çalışmasının ilk bölümünde yer alan bir soruya verilen cevapla bu durum çelişmektedir. Söz konusu durum Tablo 13'te yer alan "İnternet ortamında oluşturduğunuz aboneliklerinizde (sosyal medya, alışveriş siteleri vb.) ve alışverişlerinizde müşteri sözleşmelerini okuyor musunuz?" sorusuna verilen cevaba göre, katılımcıların yaklaşık yarısı sözleşmeleri okumakta, yaklaşık yarısı ise okumamaktadır.

	Kredi kartı kullanımı sonucu doğacak yükümlülüklerimin bilincindeyim.		Kredi kartını temin eden bankanın imzalattığı sözleşmeyi okudum ve öyle imzaladım.	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	17	4,5	79	20,7
Katılmıyorum	30	7,9	49	12,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	35	9,2	61	16,0
Katılıyorum	117	30,6	89	23,3
Tamamen Katılıyorum	183	47,9	104	27,2
Toplam	382	100.0	382	100.0

Tablo 12. Kredi Kartı Kullanma Bilinç ve Sorumluluğu

İnternet ortamında oluşturduğunuz aboneliklerinizde (sosyal medya, alışveriş siteleri vb.) ve alışverişlerinizde müşteri sözleşmelerini okuyor musunuz?			
	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	196	51,3	51,3
Hayır	186	48,7	48,7
Toplam	382	100,0	100,0

Tablo 13. Sözleşmelerin Okunması

Aşağıda yer alan Tablo 14'te katılımcıların çoğu kredi kartı ve nakit parayı ayırtmaktadır. Bununla birlikte kredi kartı kullanımının kendilerini daha zengin hissettirdiği varsayımına ise katılmamaktadırlar. Bu durum alışveriş işlemlerinin gerçekleşmesinde nispeten katılımcıların bilinçli davranmaya çalıştıkları tezini desteklemektedir.

	Kredi kartı ile nakit para kullanımı arasında fark yoktur.		Kredi kartı kullandığımda kendimi daha zengin hissediyorum.	
	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	119	31,2	171	44,8
Katılmıyorum	112	29,3	91	23,8
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	73	19,1	61	16,0
Katılıyorum	43	11,3	35	9,2
Tamamen Katılıyorum	35	9,2	24	6,3
Toplam	382	100,0	382	100,0

Tablo 14. Kredi Kartı ile Yapılan İşlemlere Olan Bakış

5 Sonuç

Çalışmada, Kırklareli Üniversitesi öğrencilerinin kredi kartına bakış, tutum ve yaklaşımları incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda katılımcıların yaklaşık yarısına kadar olan kısmının kredi kartı kullandıkları tespit edilmiştir. Bununla beraber, kredi kartı sahipliğinde erkekler oran olarak kadınlardan fazladır. Kredi kartı sahiplik oranı, beklenen düzeyin altında gerçekleşmiştir. Günümüzde parasal işlemlerin akıllı telefonlardan bilgisayar vasıtasıyla sanal ortamda yapılma hızı göz önünde bulunursa öğrencilerin bu durumu adapte olmaları beklenmiştir. Ancak gerek gelir durumunun düşük olması gerek ailelerin kredi kartı ile öğrencilerin harcamalarını yapmalarını tercih etmemeleri, beklenmeyen sonucu doğurmuştur denilebilir. Bununla beraber, elde edilen bu sonuç, daha önce yapılmış benzer çalışmalardan da böylece ayrılmıştır. Kredi kartı yapılan harcamaların temel ihtiyaçlara yönelik olduğu ve en fazla elde edilen gelir kadar (500 TL) harcama yapıldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin büyük kısmı harcamalarının çoğunu geri ödemektedir. Öğrencilerin bursluluk ve çalışma durumlarını yansıtan oranlar düşük iken, KYK öğrenim kredisine sahip olanların sayısı tüm öğrencilerin yaklaşık yarısına tekabül etmektedir. Gelir artırıcı ek kaynaklara sahipliğin düşük olması kredi kartı sahipliğine ve harcama miktarı ile türüne etki etmektedir. Öğrencilerin kredi kartına sahiplik konusundaki tutumları olumsuz olmakla birlikte kredi kartı vasıtasıyla yapılan işlemlere de güven duymamaktadırlar. Ayrıca kredi kartı kullanımında bilinçli ve sorumlu olduklarını iddia etseler de faktörün bir nevi kontrol sorusu olan sözleşmelerin okunması ile ilgili soruya daha büyük oranda olumsuz yanıt verilmesi cevaplardaki çelişkiyi yansıtmaktadır. Bu hususta, öğrencilerin düşündükleri ve değil uygun olan cevabı vermeye eğilimli oldukları iddia edilebilir. Sonuç olarak bu bilgiler ışığında, Kırklareli Üniversitesi öğrencilerinin bankacılık piyasasındaki en temel araçlardan biri olan kredi kartını tahmin edilen düzeyde kullanmadığı ve bu piyasaya entegre olmadıkları görülmektedir. Bu durum bankalar için bir fırsat yaratırken, gençler üzerinde ileride oluşabilecek finansal risk ve problemleri azaltmaktadır.

Kaynakça

- Akbulut, M. C., & Özbolat, M. (2015). Beypazarı MYO Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanımlarına Yönelik Bir Araştırma. Bankacılık ve Sigortacılık Araştırma Dergisi, 2(7-8), 34–52.
- Bankalararası Kart Merkezi. (2017). Bankalararası Kart Merkezi Faaliyet Raporu [Faaliyet Raporu]. Retrieved from BKM website: https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2018/07/2017_BKM_FAALIYET_RAPORU.pdf
- Bankalararası Kart Merkezi. (2019, January). 2018 Yılı Değerlendirme Toplantısı Bülteni. Retrieved March 18, 2019, from https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2019/01/bkm_2018_yil_degerlendirme_toplantisi_bulten.pdf
- İstinlice, N. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Tercih Etme Nedenleri Önem Sıralaması: Anadolu Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Journal of Current Researches on Social Sciences, 7(3), 125–138. <https://doi.org/10.26579/jocress-7.3.9>

- Jabine vd., T. (1984). Cognitive Sciences and Survey Methods. In Cognitive Aspects of Survey Methodology: Building a Bridge Between Disciplines (pp. 73–100). Retrieved from <https://www.nap.edu/read/930/chapter/4>
- Koç Holding AŞ. (2018, ubat). Bizden Haberler. (456), 1–56.
- Schnell, R., & Kreuter, F. (2005). Separating Interviewer and Sampling-Point Effects. *Journal of Official Statistics*, 21(3), 389–410.